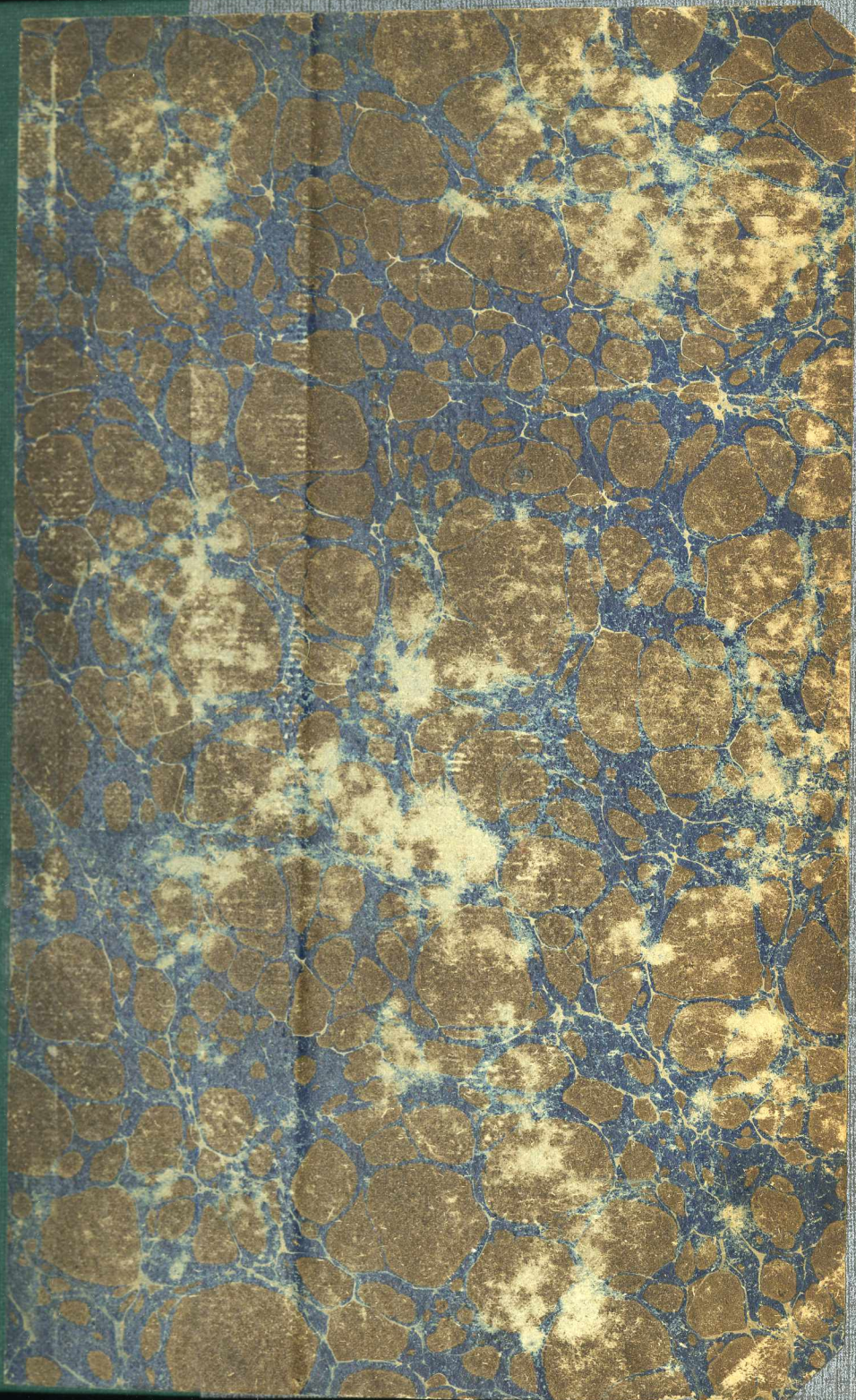

Politikai
röpiratok

117.

1848

117
989

ÜGYVÉDREFORM.

Nisi utile est quod feceris,
stulta est gloria.

C. V. H.

2.

ÜGYVÉDREFORM

TÖRVÉNYJAVASLATBAN

ELŐTERJESZTVE

KAILL SÁNDOR

M. K. FÖTÖRVÉNYSZÉKI ÜGYVÉD ÉS PESTI VÁLTÓJEGYZŐ
ÁLTAL.

BUDAPESTEN 1848. /

Emich Gusztáv könyvkereskedésében.

ÜGYVÉDRETOUM

TÖRVÉNYI VÁLTSÁV

ELŐTÉRLESTVÉ

DE BALLAGI GÉZAI

M. K. KÖZÖSSÉGI NYOMDÁBAN ÉS NYOMDÁKBAN
NYOMTATVA

Nyom. Trattner-Károlyinál.

BUDAPESTEN 1848.

Emich Gusztáv könyvkereskedésében.

Figyelmeztetésül.

DEÁK FERENCZ

ÚRNAK

IGAZSÁGÜGYI MINISTERNEK.

A' BÖLCS HAZAFINAK.

DEÁK FERENCZ

ÜRNIK

Nisi utile est quod feceris, stulta est gloria.

HAZAFELSI IRÁSTERNYEK

C. V. H.

A. BÖLCZ HAZAFELSI

HAZAFELSI IRÁSTERNYEK

Figyelmeztetésül.

Nem a' szaktudományilag művelt, tapasztalt, és gondolkodó olvasóhoz, mert ez a' kritikailag constatirozott tények nyomán indulván, látja a' látnivalót, hanem ahhoz, ki némellykor szemből veszi a' kellő nézőpontot, intézem e' figyelmeztetést.

Ezen igénytelen munkában az illető factorok melőztével, csak a' productum van kimondva. Ki tehát e' dolgozat fölött sine ira et studio a) akar itélni: az illető tényezőkről meg ne feledkezzék; minek folytán ha az olvasó, szerzőnek bármelly állítását helytelennek találandja: kegyeskedjék más okigazolta helyesebbel előállani.

Szerző a' sokaktól fonákul fölfogott, 's hasztalanul ostromlott „*hasznosság elvét*“ szeme előtt tartván, munkájának, melly a' képviseleti, összpontosítási, és helyhatósági alapon nyugszik, gyakorlati irányt adni ügyekezett; és épen azért figyelmezőleg azon életviszonyokra, mellyek a' törvénynek tárgyául szolgálhatnak, igen vigyázott, nehogy azon határvonalon túl lépjen, mellyen a' törvényhozó túl nem mehet a' nélkül, hogy az egyéni szabadság 's függetlenségnek azon részét, mellyet az angolok „*individual autonomy*“ név alatt gyakorlatilag ösmérnek, meg ne sértse. Igaz ugyan, hogy e' határvonalt matematikailag kijelölni ha nem is lehetlen, de minden bizonynyal fölötte nehéz, ellenére annak, hogy e' tekintetben több ó 's újabb időbeli szakember fáradozott. Mit ezen tárgyról

a) Tacit. Annal. I. k. I. F.

Filangieri b) Constant Benjamin, c) és Bentham d) mondtanak, abban a' kellő határozottság hiányzik.

Végül meg kell még említenem, hogy az ügyvédreform tárgyában közgyűlésileg kiküldött ügyvédválasztmány, munkájának gyorsabb véghözvitele kedvéért, ezen sorok nyomán indult 's dolgozott volt. De minthogy e' lényegileg általa elfogadott munkában, mégis több oly módosítványt tőn, melyeket én okoknál fogva el nem fogadhattam, kénytelen vagyok az ügyvédügy iránti részvétemnél fogva, e' tárgyban nézeteimet sajtó útján közleni. Pest Váczi-utca 14. sz. Május 1. 1848.

b) *Scienza della Legislazione* I. k. I. F.

c) *Commentaire sur l' ouvrage de Filangieri* I. R. 7. 8. és 9. F.

d) *Principles of the civil Law* P. I. Bowring-Edition.

Egy két szó az ügyvédekről.

Az ügyvédnek föladata: észszerű megelőzése a' lehető, és orvoslása, illetőleg orvoslat-szorgalmazása a' megtörtént jogsérelemnek, 's így a' jog 's igaznak az illető törvény 's forma szerinti föntartása; nem különben: a' nyilvános jogállapotnak okkal móddal emelése.

Ejtessék jogsérelem bárkin 's bárki által, legyen a' sértő a' kormány, vagy magán polgár, a' jogábani megsértett, benne fölvilágosodott 's eszélyes tanácsadójára, és bátor de egyharmadik irányában mégis méltányos védelmezőjére találjon, ki mindig szemé előtt tartja, mivel az erénynek tartozik. Ezt becsülettel teljesítvén, közvetlen föladatának eleget tön. Azonban mint azon honpolgároknak egyike, kit — ha t. i. állását ösméri, és nem gátoltatván, ennek megfelelni képes is — hivatási köre többször, mint bárki más a' honpolgárok politikai viszonyaival érintkezésbe hoz, közvetett föladásai közé: a' nyilvános jogállapot emelését szükségkép sorozandja.

A' most érintett föladatnak tudomásunk szerint, a' nyugot-europai 's egyesült amerikai álladalmakbéli ügyvédek leginkább feleltének meg. Mihöz képest ha valaki, maradván a' gyakorlati élet terén, tőlünk kérdezné: minő arányban áll a' magyar ügyvéd, a' nyugot-europai 's egyesült amerikai álladalmakbéli ügyvédhöz? felelnők: épen azon arányban, minő arányban áll a' munkát 's tudományt nem eléggé méltányló honpolgáraink összes társasága, a' főnemlített álladal-

mak összes társaságához, mely a' munkát 's tudományt elvül tüzé ki magának.

Innen logícailag foly, hogy: épen azon okok, mellyek nálunk a' czélszerű munka, és tudomány organicus progressiójának útjában álltanak, gátolták egyszersmind azon viszonyok elrendezését is, mellyek az igazságszolgáltatást nehezítették. Logícailag foly továbbá az is, hogy: a' *principium stupiditatis, depauperationis, és stabilitatis*-t szándoktalanul? ápoló, volt rendszerünk mellett, országunkban — tekintsünk csak körül — a' tudatlanságnak 's így szegénységnek, daczára a' közgazdaszat elveinek, és honunk természeti gazdagságának, honosaknak lenniök kellett. A' föld, folyók, bányák 'stb. csak szerek, eszközök, mellyeket csak a' jól organizált munka, és szaktudomány hasznosíthatnak.

Az erkölcsi 's polgári függetlenség, mellyet bizonyos fokig csak a' szaktudomány és anyagi lehető jölét biztosíthatnak, sine qua non conditio-ja a' classicus jogtudósnak; annak okáért e' két hatalmas tényező okkal móddali előmozdítására a' törvényhozónak is tekintettel kell lennie. Hiszen mindennap látjuk, mikép az állodalmi institutiok 's törvények közvetlenül és közvetve érintik a' honpolgár nyilvános és magán életét, mindennap tapasztaljuk: mi hatalmas befolyással vannak a' törvények az erkölcsökre, és ezek viszont amazokra! ki azt kérdésbe vonni merné, a' többi közt üsse föl: Montesquieu, e) Bentham, f) és Matter g) könyveit. Okom van hinni, miszerint e' részbeni pyrrhonismusa megszűnend. Mit tón e' tekintetben a' más nemzetek parlamenti történeteire többnyire fi-

e) De l' esprit des lois XIX. k. 27. F.

f) Principles of the penal Code IV. R. 19. 20. 21. F.

g) De l' influence des moeurs sur les lois, et de l' influence des lois sur les moeurs.

gyelmetlen magyar törvényhozó? h) arról minden tisztelet mellett mondhatni el: *Spectatum admissi risum teneatis amici.* i)

A' főlebb említettük függetlenség hiányának, és rendszernek természetes következménye az vala, hogy legtöbbször a' valódi, mert látkörünkön túl fekvő, tekintélyre nem ügyeltünk, de annál mélyebben hajlottunk meg a' pseudo tekintélyek, szónokló közepszerűségek, és czifra külsőségek előtt. Ez, mi tagadás benne? a' folyó dolgok közé tartozott, és tartozik tán jelenleg is. Azért rendszerint azon ügyvéd is, kinek becsületessége, tudománya, és szorgalmán kívül más érdeme nem volt, 's ki épen azért lármát nem ütött, kevésbbé becsültetett, kevésbbé kerestetett, mint azon ügyvéd, ki az előbbinek tulajdonival vagy épen nem, vagy legalább jóval kisebb mértékben birt, de ki, talán csinyek által nyert szegyenpénze, és ennek egy részén vett társainak — kik közül birák is voltak — segélyével, maga körül álnimbust árasztott, és tán jelenleg is áraszt. Ezen pseudo, gépíleg betanult egypár törvényen kívül mitsem tudó jogtudós, herostratosi nagyságán, míg egyfelől az együgyű egyén 's egyszerű ember kételkedni nem mertenek, másfelől a' furfangos Shylock és tekintélyes Jago bámulni akartanak; mindnyája erősen híven: miszerint az ügyvédi remekmű épen abban áll, ha a' kívánt czél, habár a' *finis sanctificat media*féle eszközökkel is, de biztosan, eléretik.

Az ügyvédek létét, az emberi képességek aránytalansága szükségesíti. Ugyanis követelhetjük-e mindenkítől: az ügy összeségének philosophiai áttekinté-

h) 1486: 69, 1563: 49, az 1574: 34. által eltöröltött 1567: 27, az 1655: 61 által módosított 1649: 44, 1723: 38, 1729: 43. 11—12. §§, 1792: 16. 4—5. §§. 'stb.

i) Horat. Ep. ad Pison. 5. v.

sét? a' fő és homogen dolgoknak, mellék és heterogen dolgoktöli éles elválasztását? a' pörösügy jogszempontjának matematikailag határozott előtüntetését? a' tények rövid és világos előterjesztését? és ezekből a' felek törvényes és igazságos igényeinek logikai lehozását 's megállapítását? véleményünk szerint: Nem. De ha már az ügyvédek nem nélkülözhetjük, legyenek ezek, a' romai törvény értelmében: „viri probi, juris et bene libereque dicendi periti,“ legyenek e' szerint olyanok, hogy az övével megelégedett Ricci jesuita-generalissal — idővel — mondhassuk: „sint prout sunt aut non sint.“

E' czélből ime, az érintett, „hasznosság elvének,“ nyomán formulázott törvényjavaslatot bátorodom ajánlani, melly, szeretem hinni, az illetők gyarlóságbeli hibáit lehetőségig megjavítani, önzését korlátozni, észszerü érdekeit 's tudományát előmozdítani 'stb. továbbá a' roszakat büntetni, és mindnyáját „avec une douce violence“ a' jóra, becsületérzetre mintegy serkenteni, kényszeríteni fogja.

ÜGYVÉDI TÖRVÉNYKÖNYV.

Leges non decet esse disputantes, sed jubentes; mondá: Bacon F. et doctentes; mondá: Bentham J.

I. Törvény.

Az ügyvéd kellékiről.

1. §. Ügyvéd lehet: minden becsületes és teljeskoru honpolgár, ha
2. §. Jogtanár; és ez meglevén, α)
3. §. A' joggyakornoksági pályán legalább öt évet szorgalmasan és folytonosan töltött. β)
4. §. A' II. törvényben kijelölt összeférhetlenségek egyikétől sem akadályoztatik. γ)
5. §. Az ország főtörvényszéke előtt az ügyvédhitet letette, és
6. §. Az országos ügyvédkönyvbe magát beíratta. δ)
7. §. Azon ügyvédek, kik jelen törvény kihirdetése előtt már ügyvédkedtek, csak az 1. 4. és 6. §§-hoz kötelesek alkalmazni magokat.

II. Törvény.

Az összeférhetlenségek eseteiről.

8. §. Ügyvédek és joggyakornokok nem lehetnek: papok; katonák; a' büntörvényileg elmarasztottak; továbbá kik bármelly szolgálatot vagy hivatalt viselnek, ide nem értvén a' rendes fizetésü ügyészségeket; végre a' pénzbeli, kereskedelmi, ipari, vagy bármi néven nevezendő üzleteket gyakorlók.

III. Törvény.

A' joggyakornokságról.

9. §. A' joggyakornoksági pályára lépni akaró folyamodjék ez iránt a' megyei ügyvédválasztmányok egyikéhez.

10. §. A' megkeresett ügyvédválasztmány, a' benyújtott folyamodvány 's hozzá mellékelt eredeti okiratokból látván, hogy az I. törvény illető §§-ai teljesítvék, és a' II. törvényben kijelölt összeférhetlenségek egyik esete sem forog fön, folyamodónak e' végre vezetendő joggyakornoksági könyvbe igtatását elhatározandja. Ezen csak egyszer történhetendő beigtatás mindenütt érvényes.

11. §. A' joggyakornoksági pályának első négy éve, akármellyik ügyvédválasztmány megyéjében, de utolsó éve Pesten töltendő.

12. §. Az illető ügyvédválasztmány, a' megyéjéből elmenendő joggyakornoknak bizonyítványt adand.

13. §. A' joggyakornoksági pálya törvényes föltételekhöz van kötve, és azért ezek csak egyikének is megszűntével, a' joggyakornoksági állás is legott megszűntetendő.

IV. Törvény.

Az ügyvédatatásról.

14. §. Az ügyvéddé fölvatandó ügyvédjelölt az I. II. és III. törvények illető parancsainak teljesítése után, az országos ügyvédkönyvbe igtatása végett folyamodjék az országos ügyvédválasztmányhoz.

15. §. Az országos ügyvédválasztmány megvizsgálván a' folyamodó által benyújtott eredeti okiratokat, ha ezekre nézve semmi törvényszerű kifogása nincs, az ügyvédjelöltet fölszólítandja becsületszava alatti fogadására hogy: becsületes honpolgárhoz 's loyális ügyvédhöz illőleg viselendi magát. Mire nyomban a' be-

esületszóadottat határozatilag utasítani fogja, miszerint az ország főtörvényszéke előtt a' következő ügyvédhitet tegye le:

16. §. Esküszöm az Istenre, hogy: az ügyvédjogokat törvényes eszközökkel védendem, ügyvédi kötelességeimet hazánk törvényei szerint 's lelkiösméretileg teljesítendem, biráskodásom esetében a' tárgyalás alá vett ügy minden ágazatára figyelmeznék, és okeredményezte tudományom, pártatlan meggyőződése'm 's becsülete'm szerint ítélendek.

17. §. A' hitnek letéte után, az országos ügyvédválasztmány, őt e' végre vezetett országos ügyvédkönyvbe igtatni, országos ügyvédkarbeli ügyvédnek elősmérni, mint olyant országszerte kihirdettetni, és ügyvédi oklevéllel ellátni fogja.

V. Törvény.

Az ügyvéd jogairól.

18. §. A' bármi néven nevezett közbiróság vagy hatóság elébe került ügyeket, tárgyakat előmozdítani, védelmezni kirekesztőleges joga az ügyvédnek. Mindazáltal mindenkinek szabadságában áll saját ügyét személyesen is előmozdítani, védelmezni. ε)

19. §. Az ügynek elvállalása egyedül csak az ügyvédtől függ, mire nézve szolgálatát védenczének akármikor az illető bíróság előtt fölmondhatja.

20. §. Az ügyvédnek joga van fődött fövel előmozdítani, védelmezni ügyét. ζ)

21. §. Az ügyvédkar a' törvényszékekben elkülönzött 's alkalmas helyvel bir.

22. §. Ügyvéddij az illető fél és ügyvéd közti kölcsönös egyezkedéstől függ, miért is annak meghatározásába a' bíróság semmi ürügy alatt nem avatkozhatik. η)

23. §. A' kölcsönös egyesség által megállapított ügyvéddijnak lefizetendésére, az ügyvéd, illető adósait

bármikor is a' köz elévülési idő alatt rövid törvény-
uton kényszeríthetendi, csódesetében a' ki nem fize-
tett dijra nézve, első osztályba sorozandó levén. 0)

24. §. Az ügyvéd, ki ügyvédi minőségében véden-
czének titkait bármi módon kitudta, soha semmiféle
biróság által, és semmiféle ürügy alatt törvényesen nem
kényszeríthetetik e' titkos ügyekben tanúkép leendő
föllépésre. Ez iránti tanúsága ellen érvényes kifogást
tehetni. 1)

25. §. Az ügyvéd, ügyvédi eljárásaiban ugyanazon
törvényeknek, mellyek a' közbirák személyét védik,
ótalma alatt áll. *)

26. §. A' kormányi kinevezéstől függő közbirácul,
valamint szinte helyettes birácul is csak ügyvédek al-
kalmazandók. 2)

27. §. Az ügyvédjogok törvényes föltételekhöz köt-
vék, és azért ezek csak egyikének is megszűntével, az
ügyvédjogok is, a' törvényes föltételeknek visszaálltaig,
legott megszüntetendők.

VI. Törvény.

Az ügyvéd kötelességeiről.

28. §. Az ügyvéd, az elvállalt ügyet előmozditandó
védelmezendő, köteles magát ez iránt védencze által
írásilag fölhatalmaztatni. E' fölhatalmazást azonban
az illető fél bármikor is visszavonhatja.

29. §. Az ügyvéd, szolgálatát az V. törvény 19. §.
értelmében fölmondván, köteles felét — ha ez előbb
más ügyvédről nem gondoskodott — a' fölmondás nap-
jától kezdve, még háromszor annyi ideig védelmezni,
mennyi időt, ugyan e' félnek ez iránt hivatalból törté-
nendő értesítettése, szükségésít.

30. §. Az ügyvéd, jogai gyakorlatában 's köteles-
ségei teljesítésében a' törvényes biróságok 's hatóság-
gok iránt illő tisztelettel viseltetni köteles. Mit szemből
tévesztvén, az illető biróság elnöke őt megintendi 's

rendre utasítandja; ezen megintésnek engedelmeskedni tartozván.

31. §. Az ügyvéd az általa elvállalt ügyért felelős, és azért a' saját vétke vagy mulasztása okozta károknak — a' mennyire t. i. ezeket az illető bíróságok igazoltaknak ítélendik — teljes és az ítélet kihirdetésétől számítandó háromszor huszonnégy óra alatt történendő megtérítésével tartozik. μ)

32. §. Rögtöni akadályoztatása vagy betegsége miatt a' tárgyalandó ügyet személyesen nem védelmezhetvén; tartozik ez iránt felét tudósítani, mely ha más ügyvédről, idő rövidsége miatt, nem gondoskodhatott: a' kérdéses ügyet, saját feleletterhe alatt más ügyvédre fogja bízhatni, viszkeresete, szükség esetében, az általa fölkért ügyvéd ellen fönmaradván.

33. §. Az illető megyei ügyvédválasztmány által, szegénynek ügye elvállalására, ugyancsak a' megyei ügyvédválasztmány kidolgozta sor szerint fölszólított ügyvéd, azt, ha eziránt előadandó ellenokai nincsenek, elvállalni 's ingyen vinni tartozik. Ellenkező esetben az illető szegénynek esendő 50 ezüst forintnyi bíróságban fog elmarasztatni.

VII. Törvény.

Az ügyvédi Társadalomról. (associatoról.)

34. §. A' jelen törvény kihirdetése előtt már gyakorló, és a' IV. törvény értelme szerint lett ügyvédek egyenlített tagokból — membra coordinata — álló országos ügyvédtársadalmat képeznek, képviseltetvén az általok szabadon választott országos ügyvédgyűlés, országos ügyvédválasztmány, és megyei ügyvédválasztmányok által; a' megyei ügyvédgyűlések: ösgyűlések levén. ν)

35. §. Az országos ügyvédgyűlés, és országos ügyvédválasztmány Pesten, a' megyei ügyvédgyűlések és megyei ügyvédválasztmányok az illető megyék szék-

helyein, végre a' magyar tenger melléki ügyvédgyűlés, és ügyvédválasztmány Fiumében tartandják üléseiket.

36. §. A' jász 's kún kerületekben lakó ügyvédek Pest, a' hajdúvárosokban lakók Szabolcs, végül a' Kóvár vidékben lakó ügyvédek a' Középszolnok megyei ügyvédkarhoz tartoznak.

37. §. Az országos ügyvédgyűlés 60, az országos ügyvédválasztmány 15, a' megyei ügyvédgyűlések az illető megyében lakó valamennyi ügyvédből, a' megyei ügyvédválasztmányok pedig a' megyékben, hol az ügyvédek száma 50 túl nem megy 9, hol 50-et meghalad 15, végre a' pestmegyei ügyvédválasztmány 21 döntő szavazattal bíró tagból áll; a' tiszti ügyészeket, jegyzőket és pénztárnokokat ide nem értvén.

VIII. Törvény.

A' v á l a s z t á s r ó l.

38. §. Minden ügyvéd választó, és kijelölés nélkül választható.

39. §. Az illető egy évre választatik, de ismét megválasztható.

40. §. Az ügyvédkövetségerei választást kivéve, minden egyéb választást a' megválasztott, ha akadályozva nincs, elfogadni tartozik. Ellenkező esetben az ügyvédi pénztárba fizetendő 50 ezüst forintban marasztatik el.

41. §. Az országos ügyvédgyűlés tagjai a' megyebeli ügyvédek által, az országos ügyvédválasztmány tagjai az országos ügyvédgyűlés által és pedig az országos összes ügyvédkARBól, végre a' megyei ügyvédválasztmányok az illető megyebeli ügyvédek által, megyékben lakó ügyvédek közül választandók.

42. §. Az országos ügyvédgyűlési tagok választása, az országos ügyvédgyűlést legalább 15 nappal előzze meg; a' megyebeli ügyvédválasztmányok választása Januárban tartandó.

43. §. Kiki csak személyesen szavazhat.

44. §. A' választás, mellynek a' körülményekhez képest az elnöki hivatal betöltésével kell kezdődnie, titkos szavazás útján általános többség szerint történendik. Ha a' szavazatok általános többségét senki sem nyerné el: azok, kik aránylag legtöbb szavazatot nyertek, másodszori szavazás alá bocsáttatnak, és ha az általános többség másodszori szavazás útján sem éretnék el: az aránylag legtöbb szavazatot nyerőkre nézve, harmadszori szavazás történendik, melly ha általános többséget nem eredményezne, ez esetben kivételkép, a' viszonylagos többséggel bíró, megválasztottnak tekintendő; de ha az illetőkre szavazatok egyenlő száma esnék, ezek döntő sorsot huzandnak.

45. §. Az országos ügyvédválasztmány választását az országos ügyvédgyűlés elnöke, a' megyei választásokat pedig az illető megyei ügyvédválasztmánynak időbeli elnökei fogják vezetni, és a' választási eredményt azonnal kihirdettetni.

XI. Törvény.

Az országos ügyvédgyűlésről.

46. §. Az országos ügyvédgyűlés, mellyre a' pest-megyei ügyvédkar öt, minden egyéb megyei 's magyar tengeremelléki ügyvédkar pedig egy-egy követet küldend, minden évben rendszerint egyszer tartatik, tartandási idejét az előbbi országos ügyvédgyűlés tüzében ki.

47. §. A' megválasztott ügyvédgyűlési tagok kellő időben Pesten összejövéen, legkorosb követtársuk elnöke alatt, a' követigazolás és a' VIII. törvény értelmében magok közül választandó elnök, alelnökök 's többi tisztviselők választásának véghezvitele végett üléseket tartandnak. Minek megtörténte után magokat „megalakult ügyvédgyűlésül“ nyilvánítyják.

48. §. Az ekkép alkotott országos ügyvédgyűlés,

bizottmányt küldend ki, melly az országos ügyvédválasztmánynyal érintkezésbe tevén magát, a' tanácskozás alá veendő tárgyakat elkészíteni, és azokat szükséges oklevelek 's adatokkal ellátni fogja.

49. §. Tárgya az országos ügyvédgyűlésnek minden, mi az ügyvédtársadalom törvényes és erkölcsi érdekeit előmozdítja, 's tőle a' károkat elhárítja. Jelenen pedig: a' törvények 's törvénykezés hiányai- 's jobbitványait petitio alakjában javaslatban a' törvényhozás elébe terjeszti, az országos ügyvédkar kimutatott szükségeire fordítandó ügyvédadót megszavazza; az országos ügyvédválasztmányt minden évben megválasztja; ügyvédszabályokat alkot 'stb. szóval az ország törvényei megtartása mellett mindazok fölött határoz, mik az ügyvédnek mint olyannak állásával bármikénti viszonyban állanak.

50. §. Az ügyvédgyűlésileg hozott szabályokat az igazságministernek jóváhagyása alá terjesztendi, kitél ha eziránt a' fölterjesztéstől számitandó 30 nap alatt — az országos ügyvédválasztmányhoz intézendő — ellenészrevétel nem jó, az érintett ügyvédszabályok kötelező erőt nyernek.

51. §. Az országos ügyvédgyűlésnek ülései nyilvánosak. A' tanácskozását 's más belügyeit illető rendszabályokat önmaga alkotja.

52. §. Határozat hozatalára legalább 30 tagnak együttléte — quorum — és nyilván adandó szavazata szükséges; a' határozat általános többség szerint történik.

53. §. A' rendes ügyvédgyűlés 15 napnál tovább nem tarthat.

X. Törvény.

Az országos ügyvédválasztmányról.

54. §. Az országos ügyvédválasztmány középponti kormánya a' magyar korona alatti ügyvédtársadalom-

nak, következésképpen az ügyvédtársadalmat illető törvényeket, törvényes határozatokat végrehajtani, illetőleg az általa megkeresendő országos hatóságok, és megyei ügyvéd választmányok által végrehajthatni fogja.

55. §. Az ország törvényeinek és ügyvédszabályoknak megtartása mellett mindent elkövetni tartozik, mi az ügyvédkar becsülete, 's törvényes érdekeinek sikeres előmozdítására szolgál. Miért is levelez a' megyei ügyvédválasztmányokkal, és országos hatóságokkal, az ügyvédjelölteket az országos ügyvédkönyvbe igtatja, és birói ítélet következtében kitörlí. Továbbá, ha időközben az ügyvédválasztmányoknál bármely hivatalos állások megürültek, intézkedni fog, miszerint ideiglenesen töltsenek be, szintűgy az állásával visszaélő tagot, hivatalától fölfüggeszteni és rendes pörbe fogatni fogja. Az országos ügyvédgyűlésre követet választani 's küldeni mulasztott megyei ügyvédkart maga elébe idézi, azt, az országos ügyvédpénztárba fizetendő 100 ezüst fiban egyetemlegesen és annyiszor mennyiszor elmarasztalandó. Végül a' körülmények úgy parancsolván az ügyvédkart illető törvények és szabályok hiányait pótolandja.

56. §. Minden évnek első két hetében a' magyar korona alatti összes ügyvédkar statistikáját fölterjeszti az igazságministernek.

57. §. Rendkívüli esetekben összehija az országos ügyvédgyűlést.

58. §. Biráskodása eseteiben törvényszékké alakul. Ülései nyilvánosak.

59. §. Határozatai érvényességére legalább hét szavazattal biró tagnak jelenléte, és nyilván adandó szavazata szükséges; általános többség szerint történvén a' határozat.

60. §. Minden kormányzási tettét illetőleg, felelősséggel tartozik az országos ügyvédgyűlésnek.

XI. Törvény.

A' megyei ügyvédgyűlésekről.

61. §. A' megyei ügyvédkar minden három hónapban rendesen legalább egy, az illető ügyvédválasztmányi elnök előülése alatt, gyűlést tartand. Szükség esetében azonban, az említett elnöknek kötelességében áll rendkívüli gyűlést összehíni.

62. §. Ügyvédgyűlés tárgyai: a' VIII. törvény értelmében véghözviendő választások, és minden egyéb a' megyei ügyvédkart érdeklő, azonban az ügyvédválasztmány köréhez kirekesztőleg nem tartozó ügyek.

63. §. Ülési nyilvánosak, és általános többség szerint hozandó határozatra legalább 15 tagnak jelenléte 's nyilván adandó szavazata szükséges.

XII. Törvény.

A' megyei ügyvédválasztmányokról.

64. §. A' megyei ügyvédválasztmány az ügyvédkar-nak tisztviselője, és mint olyan az ügyvédtörvényeket, ügyvédszabályokat, nem különben az országos ügyvédválasztmány és megyei ügyvédválasztmánynak határozatait végrehajtja.

65. §. Az ügyvédválasztmány hatásköre mindenre kiterjed, mi az országos törvényekkel nem ellenkezően, a' megyei ügyvédkar becsületét fõntartja, és törvényes érdekeit elõmozditja. Mihõz képest: levelez az országos ügyvédválasztmánnyal, megyei ügyvédválasztmányok- és országos hatóságokkal, a' pártfogása alá vett szegények ügyeire ügyeltet, a' törvény-szabta esetekben, birói 's fegyelmi hatóságot gyakorol, és a' körülmények úgy kívánván, mint béke 's becsületbeli bíróság jár el. §)

66. §. Az ügyvédválasztmány figyelmeztvén arra, hogy az ügyvéd honpolgár lenni nem szünt meg,

semmibe avatkozni nem fog, mi az ügyvédet, mint olyant, nem illeti.

67. §. Biráskodása eseteiben törvényszékké alakul. Ülései nyilvánosak.

68. §. Határozathozatalra legalább öt szavazattal bíró tagnak jelenléte és fónszóval adandó szavazata szükséges, a' határozat általános többség szerint történvén.

69. §. Minden eljárási tettet illetőleg, felelősséggel tartozik az országos ügyvédválasztmánynak, 's illetőleg az illető megyei ügyvédgyűlésnek.

XIII. Törvény.

Az ügyvédtörvénykezésről.

70. §. Az ügyvédnek mint olyannak rendes bírása a' törvényszékké alakult illető megyei ügyvédválasztmány, melly mielőtt a' hozzá intézett vád lényege fölött ítéletet hozna, határozni köteles, valljon: az elébe terjesztett ügy, illetősége alá tartozik-e vagy sem? az első esetben megteendi a' teendőket, a' másikkban a' panaszlót fogja elutasítani.

71. §. A' keresetnek helye van: *a)* a' II. törvény 8. §-ban kijelölt összeférhetlenségek csak egyikének is beálltával, *b)* az ügyvédtörvények 's ügyvédszabályok iránti engedetlenség eseteiben. *c)* Midőn az illető olyasmit tett, mi a' nyilvánvaló becsülettel ellenkezik, vagy közbotrányra alkalmat szolgáltat. Végre, *d)* az országos büntörvény nyomán az illető ellen indított bármí néven nevezendő vádkereset esetében.

72. §. Midőn a' XVI. törvénynek 98. §-bani büntetés czéloztatik, a' XIV. törvény szerinti eljárásnak van helye.

73. §. Midőn a' XVI. törvénynek 95. 96. 97. §§-bani büntetések bármellyike kéretik, a' XV. törvényben kijelölt eljárásnak kell megtörténnie.

74. §. Ugyan ezen XV. törvény szerinti eljárásnak,

és pedig a' ténynek constatirozása végett, akkor is meg kell történnie, midőn valamely ügyvéd vagy joggyakornok az országos büntörvény nyomán keletkezett bármi néven nevezendő kereset alá jött; habár ez esetben mindig a' XVI. törvény 98. §-bani esete önmagától áll be.

75. §. A' törvényesen megidézett vádlott megjelenni tartozik. És azért, ha a' sommás pörbe lett megidéztesének ellenére is meg nem jelent, sem ez iránt senkit nem bizott meg, az ügyvédbíróság azt teendi, mit a' törvény 's igazság kíván. Ha pedig a' körülményekből kitetszenék, hogy a' vádlottnak meg nem jelenése vétlen, az ügyvédbíróság más alkalmas határidőt tüzend ki, mellyet szükség esetében a' hivatalos hírlap útján is ki fog hirdettetni.

76. §. A' rendes pörbe idézés mindig a' hivatalos hírlap útján is történendik, mire ha a' vádlott meg nem jelenne, az ügyvédbíróság a' vádlott védelmére két ügyvédgondnokot tartozik rendelni.

77. §. A' törvénykezés nyilvános és szóbeli; a' pörköltségeket a' pör vesztettfél viselni tartozván.

78. §. Az ítéletek okokkal támogatandók. Főlebbvitel a' sommás pörútján keletkezett ítéletekre nézve nem létezik. De a' rendes pörben hozott ítéletnek megsemmítése végett — ennek kihirdetésétől számitandó háromszor huszonnégyszó óra alatt 's okok fölhozása mellett — az országos ügyvédválasztmányhoz a' pörben-álló felek folyamodhatnak.

79. §. Az országos ügyvédválasztmány a' hibásnak talált ítéletet ujjal nem pótolhatja, de a' pörbefogási 's eskütszéki ítéletet megsemmíteni: *a)* ha az eljáró bíró nem volt illetékes. *b)* Ha az illetők törvényes kívánatai meg nem hallgattattak. *c)* Ha az eljárás formái megsértettek, és *d)* ha a' vétségre a' törvény helytelenül alkalmaztatott.

80. §. Az országos ügyvédválasztmány, a' 79. §-ra

figyelmezve, semmitőleg, vagy szükség esetében utasítólag itél.

81. §. A' sommás pörutján hozott ítélet, ennek kihirdetése után legfőlebb háromszor huszonnégyszáz óra alatt — szükség esetében a' megkeresett hatóság által — végrehajtatik.

82. §. De a' rendes pörben hozott ítélet végrehajtása, ennek kihirdetése után csak 30 nap mulva az illetőség által végrehajtandó.

83. §. Az országos ügyvédválaszmányhozi folyamodáson kívül, végrehajtás előtt semmi más pörorvoslatnak nincsen helye.

84. §. Az eskütszékileg elmarasztott azonban, pöre megújítását, új oklevelek alapján egy év alatt bármikor, a' végrehajtás megtörténte után, eszközölheti, valamint szinte

85. §. A' 82. §-ban érintett 30 nap alatt a' reá rótt és meg nem semmitett büntetés elengedéseért ő felségéhez folyamodhatik.

XIV. Törvény.

A' rendes pörutról.

86. §. A' törvényszékké alakult ügyvédválasztmány, tiszti ügyészének törvényes okok- 's adatokkal megerősített előterjesztvényét törvényesnek találván, ugyan csak az előterjesztő tiszti ügyész fölpörössége alatt történendő pörbefogást ítéletileg megrendelni, és a' vádlottat, a' körülményekhez képest, lehető legrövidebb időre maga elébe idéztetni fogja.

87. §. A' vádlotthoz hivatalból küldendő idéző, illetőleg vádlevél kimerítő, határozott, és minden szükséges oklevéllel ellátva legyen.

88. §. A' kitűzött határidőben az illetők megjelenésén, és a' pör kellőleg instruálva levén, a' vádlóügyész kimerítőleg előterjeszteni fogja a' kérdéses ügyet, 's törvényen sarkalló, határozott kérését; mire

a' vádlott felelend; erre észrevételeit megteendi a' vádló ügyész; és ezekre utolsó viszonészrevételeit előadni fogja a' vádlott.

89. §. Az elnök az egész ügy velejét világosan 's pártatlanul összegezni, és a' 12 tagból álló eskütszéktől határozottan 's írásilag kérdezni fogja: valljon az eskütszéknek lelkiösmérete, és letett hite szerint N. N. a' kérdéses esetben 's illetőleg esetekben vétkes-e vagy sem?

90. §. Az eskütszék által hozandó „marasztó igazmondatra“ — guilty verdict — titkos és névtelenül írásba foglalt szavazatainak két harmada szükséges.

91. §. Az ügyvédek közül sors útján az elnök által kihúzott 12 nem recusált ügyvéd, eskütszékképen ítéland. Az okkal támogatandó recusatioi joggal nyolczszor élhet valamint a' vádlott, úgy a' vádló ügyész is; azért a' visszavetettek azonnal új kihuzottakkal pótolandók.

92. §. Azon kérdéseket illetőleg, mellyekre az eskütszék a' „nem vétkessel“ felelt, szabad a' vádlott; ellenben azon kérdésekre nézve, mellyekre az eskütszék a' „vétkes“ szót kimondta, az ügyvédi bíróság a' törvény-szabta büntetést ítéletileg legott kimondja.

XV. Törvény.

A' sommás pöruetról.

93. §. A' XIV. törvény 87. §. értelmében megidézett vádlottat nem kevésbbé, mint a' vádlót is, az ügyvédbíróság ugyan csak a' XIV. törvény 88. §. szerint kihallgatni tartozik. Mik után a' tárgyalt ügy fölött ítéletet hozand.

XVI. Törvény.

A' fegyelmi büntetésekről.

94. §. A' fegyelmi büntetések, mellyekkel a' leg-

szigorúbban megvizgálandó körülményekhez képest, ügyvéd vagy joggyakornok, az ügyvédbírószági ítélet következtében illettethetik, következők: o)

95. §. A' törvény-szabta birságok.

96. §. A' választmányi ülésben történendő megintés.

97. §. Ugyanott történendő feddés, az ügyvédi, illetőleg joggyakornoki könyvből való kitörlendése megemlítésével.

98. §. Az ügyvédjogok egy évig vagy azonfölül határtalan ideig tarthatandó megszüntetése. A' joggyakornokokat illetőleg: a' joggyakornoksági könyvből egy évre, vagy azonfölül határtalan időre történhetendő kitörlés. π)

99. §. A' fegyelem-büntetési eljárás, az országos köztörvény nyomán keletkezhető kereseteket nem zárja ki.

XVII. Törvény.

Az ügyvédi pénztárakról.

100. §. Az országos ügyvédpénztárt az országos ügyvédválasztmány, a' megyei ügyvédpénztárokat pedig az illető megyei ügyvédválasztmányok, az országos ügyvédgyűlés által alkotott szabályok szerint kezelik. ϑ)

Igazoló észrevételek.

α) Ezen kelléket illetőleg a' vélemények eltérők, és különböző országokban különböző gyakorlatok léteznek; azért e' tekintetben rövid fölvilágosítással tartozunk. Mi annak ellenére, hogy a' szakszerinti tanrendszert, és czélszerűen rendezett jogtanárságot tesszük föl, még sem hiszszük hogy a' jogtanári oklevél valakit Tribonianussá, Blackstone-ná vagy Livingston-ná átvarázsolni képes; de igen is okunk van hinni, miszerint az ügyvédségre készülő fiatal ember látván, mi szigorral vitetnek véghöz az összes törvénytudományból nyilván tartandó vizsgálatok, nagyobb szükségét érzend tanulni, mint azon hasztalan ügyvédvizsgálat mellett, melly eddigelé hazánkban divatozott. Továbbá a' tapasztalás szózatára hallgatva, láthatjátok, hogy szabály szerint, bizonyos, gyakorlati élet viszontagságai által megzavart idők multával, a' rendszeres — alaposság okáért igen szükséges — tanulás nagyobb nehézséggel jár, semmint hogy jó későbbi vizsgálatra számot tartanotok szabad volna. Azért vizsgálataink ismételt sürgetések daczára pusztá formalitásokká aljasultanak, azért is gyakorlati emberek helyett, *em pyri cus* embereket kaptunk. Tehát pszichologiai szempontból tekintve a' dolgot mintegy kényszerítettünk, hogy mi is viszont erkölcsileg kényszerítsük a' fiatal embert, miszerint ez jó eleve rendszeres tanulmánya utján tudományának mintegy alapját vesse meg, azt a' gyakorlati életben bővitendő, szilárdítandó. Az emberek rendszerint csak kényszerítve tanulnak. Nem ok nélkül mondatik: *Omnes artes docuit necessitas.*

β) A' czélszerűleg tanult képességnek, elegendő időt szükséges engedni, kellő érettség 's tapasztalás elnyerhető végett. E' végből a' *practicus* angoloknál létezik az „*Inns of Court*“-bani — többektől könnyelmüleg fitymált — kö-

telezett tagság. Kétség kívül e' nem siettetett, és nemzet jelleméhez mért joggyakornoksági pálya azon tényezőknek egyike, mellynek a' brit ügyvédkar köszöni érdemlett tekintélyét. A' bölcös institutio sokat tehet! miért is az institutionnak lehetőségig meg kell akadályoznia, hogy a' ki nem képezett, és tapasztalatlan ügyvéd kezébe polgártársának ügye ne juthasson mind kettejének erkölcsi 's anyagi nagy kárára. Ne vigy minket a' kísértetbe! És valóban az ügyvédben, kire többször vagyunkat, becsületünket, egész erkölcsi létünket bizni kénytelenítettünk, kit sokszor életünk legbensőbb viszonyaiba fölavatunk, higgadt 's érettebb ítélőtehetséget, kifejtettebb erőt, bővebb tudomány 's tapasztalást nem lehet nem föltennünk; pedig ezek mind csak az időnek, és tartósabb munkának művei 's gyümölcsei. A' netaláni kivételekre itt tekintettel nem lehetünk; különben is a' munkásság gyöngéink közé nem tartozván, hasznos leend, ha arra szoktatólag kényszerítendjük keleti természetünket.

γ) A' polgári életben léteznek olly állások, mellyeknek bizonyos tekintetbeni alárendeltség és függőség bélyegét szükségkép viselniök kell, ezen bélyeget — pszichologialag tekintve a' dolgok rendes folyamát — az ügyvédi véd-szóra is ütendők, ha az ügyvéd ez' alárendelt, vagy bármi más érdektől vezérelt szolgálatot, hivatalt elvállandotta. Az ügyvédnek emberileg szólva: önállónak, mind felülről mind alulról függetlennek, szavának szabadnak, és jellemének tisztának kell lennie!

δ) Az ügyvédtársadalom léte, melly a' jogon, becsületesség és képességen sarkallik, e' ponttal viszonylik. Itt az ügyvédkari törvényes erővel minden tekintetben föntartandó autonomiaról és ennek léte vagy nem létéről vagyunk szó. Ez autonomiával, habár különböző formák alatt bir mind a' nyugot- europai mind az egyesült amerikai álladalmakbeli ügyvédkar. Having the power and exclusive reigth of calling to the bar.*) Gyakorlati sükere jó, azért a' polgá-

*) Blackstone chapter of advocates.

rosult világ' e' dicső növényeinek egyike hazánkban is okszerűleg ápolandó, kifejlesztendő. De e' tekintetbeni heteroarchia az ügyvédkar szabadsága 's függetlenségével homlokegyenest ellenkeznek is, és az ügyvédkarba okkal móddal könnyen olly egyéneket is becsempésztethetne, kikkel ugyanazon pályán lenni, és munkálni nemcsak nem dicsőség, de sőt szegény; pedig az ügyvédkarra nézve sem közönyös dolog, mi tagokból vagy on alkotva, mi „esprit de corps” által lelkesítettik 'stb. Egyébiránt az ügyvédkar ügyeit nyilvánosság ellenörködése alatt kezelvén, netaláni törvénytelenégeit el nem titkolhatja vala, 's azért e' tekintetben kárt senkinek sem okozhat, mi ha mégis keletkeznek, ez, az 1791: 12 és 13. törvények értelmében működő végrehajtó hatalom által könnyen fogna helyrehozathatni.

ε) Ezen intézkedés kevetkezében a' szakbeliséget igen is igénylő törvénykezés menete gyorsabb, szabályosabb, következőleg tökéletesebb leend, továbbá a' szakértő ügyvéd részére munka biztosítván, elszegényedhetésének lehetőségig eleje vétetik. *Haud facile emergunt, quorum virtutibus obstat, res angusta domi.*

ζ) A' külső jel használatát sokszor a' körülmények szükségessítik! az ügyvéd tehát figyetlensége jeléül fődött fővel védelmezheti ügyét! Még egy két — habár ide szorosan nem tartozó — szót. Olly országban, hol a' politikai jogok kellő mértékben nem léteznek — „*jus privatum sub tutela juris publici latet*“ mély igazságilag jegyzé meg Bacon *) — ott a' polgári jogok sem diszlenek, és a' szó nemesb értelmébeni ügyvédkar sem létezik, mert az ügyvédkar létének *conditio*-ja sine qua non a' jog, és pedig a' jognak is nem kegyelem formájábani föntartása; hiszen hol a' kegyelem mindeneket adhat, ott a' kegyelem mindeneket el is vehet! ime azért nem léteznek ügyvédek sem Törökországban sem Chinában, sem — stb. de igen is diszlenek a' nyugot-eurpai 's egyesült ameri-

*) De dignitate et augmentis sientiarum 8 k. 3 f.

kai álladalmakban, hol nemes törekvésökért polgártársaiktól becsültetve fejedelmőknek hazájoknak a' törvényhozásban 's legfőbb hivatalokban hasznosan szolgáltak és szolgálnak. Ez elvitázhatlan tény! jeléül szolgáló, hogy az ügyvédek is par excellence jó és hasznos polgárok ott, hol az érdem, erény 's képességen kívül nincs más szabályszerinti alapja az elősmerésnek és jutalomnak. Itt bátorokdunk figyelmeztetni az olvasót, a' polgári élet visszahátasaira: szabály szerint, minő a' társaság: olyan a' bíró, olyan az ügyvéd stb. mert mindnyájan ugyanazon társaságból ujonczozzák magokat.

η) Virgil mondá: *Mens agitat molem**) A' tudomány hatalom! ki az: ki egy harmadiknak ügynyerő vagy ügyvesztő gondolatát matematikai határozottsággal taksálni képes? ki az: ki egy harmadiknak belterjedő (intensiv) munkáját — *tot congestos noctesque diesque labores* — külterjedő (extensiv) munkának fokmérőse szerint kellőleg fölmérni képes?

θ) Az ügyvéd megemlékeztvén a' romai törvény e' mondatára: *«quaedam enim tametsi honeste accipiantur, tamen inhoneste petuntur, et non omne, quod licet honestum est»* e' joggal ritkán fog élni; különben is: az okos ember nem él mindig jogával.

ι) Itt egy ritka jogról vagyon szó! a' törvény, mellynek egyenlítője minden polgár feje fölött elvonúl, még is azon ház előtt, hol a' védenéz, titkait, ügyvéde becsületességének sérthetetlen ótalma alatt letette, megáll. Az ügyvéd hasonló itt a' paphoz, ki az illetőnek hite szerinti vallomásait ájtatosan kihallgatja. Ezen elegendőleg nem őrizhetendő jog, az ügyvédjogok philosophiájában sarkallik! és a' törvényhozó legott önmagával merő ellenkezésbe fogna jőni, mihelyt a' bizalom letéteményesét 's védőjét tanúvá átváltoztatandná.

κ) Ha valahol, bizonyosan a' nemes tiszte gyakorlatá-

*) Aeneis 6. k. 727. v.

ban szabadnak és függetlennek kell lennie az ügyvédnek, mi bíró irányábani tökéletes egyenlőitását — ellentétül jelenlegi alárendeltségének — föltételezi. Szabadságának határai, azon jogfőntartási kötelességgel, melly e' szabadságnak gyakorlatbavételét szükségesíti, azonosak, és azért csak és csak e' jogfőntartás-parancsolta kötelesség teljesítése mérheti terjedelmeket. Ezen sarkelvet a' bírónak nem kevésbbé, mint az ügyvédnek, ugyancsak szemügyre kell venni, mert az igazságszolgáltatási körben coordinált jogtudók levén, mindkettő ugyanazon törvénynek van alávetve. Tehát csak a' törvény kalauzolhatja egyedül 's közvetlenül az ügyvédet jogfőntartási eljárásaiban! hogyan is hivatkozhatnék ügyvéd a' törvényre, ha deus ex machinaként valami más heterogeneus hatalom fogná vethetni magát ő és a' törvény közé? gyanúja vagy tán megsértett önzése kedvéért lépéseket tehetendő, a' szigorú tán, de törvényes kötelesség-parancsolta szónak elnyomására? mi biztosítékot nyújthatna a' jogábani megsértettnek azon ügyvéd, kinek minden komoly de igaz szóért rettegnie 's tartania kellene a' tetszéstelenség következményeitől, őt brevi manu erkölcsileg vagy anyagilag büntetendőktől? Valóban ott, hol a' jogot főntartandó, vagy a' jogon — bárkitől mindegy — ejtett sérelemnek orvoslását sürgetendő ügyvédnek, más határvonalra kell ügyelnie, mint mellyet a' törvény, igazság, erény, 's pártatlan bírák iránti kellő tisztelete vont, ne keressük az Adams, Malesherbes 's Erskineféle jól fölfegyverzett fejü 's nemes jellemü ügyvédek, de igen is a' Poloniusféle, a' körülményekhez képest majd szemtelen, majd csúszó-mászó mindenés-ügyvédek. A' magyar ügyvédkarnak miért nincsenek historicus nevei? miért nincsen története?

λ) l. a' 18. §-ra vonatkozó észrevételt.

μ) A' felelőség elvének megalapítása mindkét részre hasznos, mert egyrészt az ügyvéd erkölcsileg gátoltatni fog az erejét haladó munkának elvállalhatásában, másrészt ezen elv alapján a' gyakorlat bizonyos fokig közvetítendi a' munka

felosztását, és ez, a munka organizatio-jának magvait elhíntőleg, a szakbeliséget fogja elősegíteni.

v) Anomalis létünk 's értelembeli anarchiánk okait nyomozván, tapasztaljuk, miszerint a természetes rend és okszerű solidaritás hiánya azon hatalmas tényezők közé tartozik, mellyek elmellőzhető bajainkat tartósítják. A főnálló rend, minden a' jövendőre nézve lehető kezesség nélkül, tart a' míg tart, és a' legyőzött egyik rendetlenség, hagyományoz számunkra más még veszélyteljesebb rendetlenséget. Mindenütt csak az atomisticailag szétszórt, azért is tehetetlen erőködések szemléljük, mindenütt csak a' rút önzés 's ambitio álarczos szülőtteivel találkozunk.

Ezen szomorú állapot fokenkénti jobbitására, másutt egyik foganatos eszközül használtatott 's használtatik azon régi jó dolog — the old good thing — mellyet mi új aera fiai associationnak — társadalomnak szeretünk nevezni. Innét az értelmek, erők, munkák, egy szóval erkölcsi 's anyagi tőkék társadalma, melly ha az egyenlőség, választás, és hierarchia észszerüleg fölfogott elvei szerint szerveztetik, gyakorlati hasznot áraszt; ellenkező esetben megkövesült átokként nyugszik a' szükségkép mindenben kárt 's kudarczot vallandó társadalmon. Azért az oktanul alakított testületek mitsem bizonyítanak az okszerűleg organizált társadalmak ellenében, és legfőlebb csak azon urakat hozandják kisértetbe mindent ellenezni, kik az újabb elméleteknek egyoldalú 's felületes fölfogásaik következtében, minden az ó korból származottnak fölforgatásában önmaguknak tetszenek, könnyelmüleg megfedkezvén mindenről, mi üdvös és hasznos volt és van az ó institutiokban.

Az associationnak nem sejdítnie, de tudnia kell: mit akar, és világosan látnia azon hasznos czélt, melly felé iramodni szándokol, mert csak úgy fogja tudni: mi erőre leendő szüksége, melly lehetőleg legjobban kiméltetvén lehetőleg legrövidebb idő alatt, lehetőleg legtöbb jónak eszközlésére fordíttassék; mit ismét csak a' működendő

esők matematikai elvek szerinti fölosztása, és ugyanazon morál-matematikai elvek szerinti combinatio-ja által eszközölhetni.

A' jó honpolgár csak ez okból kívánja a' czélszerű institutiokat, hogy azok ótalma alatt és segélye mellett természeti tehetségeit lehetőleg leghasznosabban kifejt-hesse! különféle és tán ellenkező jellemek alkalmazása, miszerint a' mérséklettel helyreállítandó természetes rend föntartassék, úgy az egyesnek elszigetelt ereje 's munkájának mindenkire nézve hasznos czél felé irányzata, valamint valamennyinek ereje 's munkájának az egyesre nézve üdvös czél felé intézése, azon föltételekül tekintendők, mellyek az illető társadalom állandósítását 's tökélesbülését biztosítják. Mihöz képest a' lényegében tekintett associatio eszméje, melly több egyenlőtlen erőknél szabályszerű egyenlőítését, és ugyanazon hasznos czél felé irányzandását föltételezi, a' polgári lét összes törekvésére 's munkájára alkalmazható; miért is a' „concret reform” észszerű véghözvitelében használandó lesz. De addig is, míg ez napi rendre jó, illő eszközül használhatjuk az ügyvédkarnak rendezetében. Még egy szót! Annak, ki minket azzal vádolna, hogy mi: *statust in statu*, czéhet stb. alkotni akaránk, ez uttal mást nem felelhetünk, csak hogy e' tárgyban eszméi még nem tiszták, következőleg hogy, az associatio lényegét ügyekezék jobban approfondirozni. „In die Tiefe musst du steigen, soll sich dir das Wesen zeigen.“ S.

§) Az ügyvédválasztmány a' fegyelmi hatalmat is gyakorolja. Ezen hatalomról a' híres Henrion de Pansey*) nagy jogtudós — Cassatio-udvar volt elnöke és igazságminister azt mondja: „la jurisdiction censoriale et disciplinaire n'est, ni criminelle, ni correctionelle, ni de simple police, parce qu' elle n' agit ni sur des crimes, ni sur des délits, ni sur des contraventions, et que ce ne sont pas des peines proprement dites qu' elle prononce.” A' fe-

*) De l' autorité judiciaire en France I. k. 429. l.

gyelmi büntetésnek célja: az illetőnek jobbitása és nem »vindicta publica.«

o) Ezen gyöngéd tárgyra vonatkozó törvényjavaslatnak készítésénél különös figyelemmel valánk, az institutio-el-növelte 's tán azért is szenvedő emberiség iránti humanitástól ihletett Beccaria-nak*) szavaira, mellyek így hangzanak: «Perché ogni pena non sia una violenza di uno, o di molti contro un cittadino, dev' essere essenzialmente publica, pronta, necessaria, la minima delle possibili nelle date circostanze, proporzionata a delitti, dettata dalle leggi.» A' büntetésnek, hogy az egynek vagy sokaknak, egyes polgár elleni erőszaka ne legyen, lényegileg nyilvánosnak, rögtöninek, szükségesnek, az adott körülményekben lehető lelkisebbnek a' bűnhöz mértnek, és a' törvényektől meghatározottnak kell lennie.

π) A' jogtudónak körébeni működése legyen méltó nemes állásához! mit ha könnyelműleg szemből veszt, az ügyvédbíróságnak kötelességében áll, őt meginteni, és ha kell, azon működési körön kívül is — mellyben ő elkövetett helytelen tetteinek bizonyosága szerint, becsülettel működni nem akart — ünnepélyesen helyezni a' végett, hogy: vagy jobbita meg magát, vagy hogy más, egyéniségével jobban megegyező életmódban sikeresebben dolgozhassék. Ő helytelen tettei által megsértette ügyvédtársait, és azért volt tagtársaira nézve kellemetlen ember; mihözképest velök ugyanazon pályán, mellyről úgyis tényleg lépett le, nem járhat. Ha olyasmit tett mi az ország köztörvényei ellen van — mint polgár bűnhödni fog, minthogy az ügyvéd nem szűnt meg polgár lenni.

ρ) Az ügyvédi társadalomnak, mellynek kormányzatában-szeretjük hinni — az erkölcsi erő tulnyomólag fog uralkodni, némellykor physikai erőre is szüksége leend mi ezen erőt mellynek czélszerű használatát minden esetre ajánljuk, egyszerűen — minden okadás nélkül —

*) Dei delitti et delle pene 42. F.

pénznek kereszteljük; és habár Johnson B. mondatával: „bring money and nothing is denied” nem tartunk is, róla még is hinni kénytelenítettünk: hogy ha nem is egész de minden esetre — fél = $\frac{1}{2}$ mindenható. Miért is okunk van hinni, miszerint az országos ügyvédgyűlés, az ügyvédadó kivetésekor mindig a' fináncztan szabályaira, de kiváltkép a' financiai működésekben hiressé vált következőre: „deux ét deux ne font pas toujours quatre” több mint legnagyobb tekintettel leend: vagy talán hiszitek — hogy budget nélkül is élhetni fogtok?

Az ügyvédreform csak egy kis része azon nagy reformnak, melyet a' XIX századbeli magyar állodalom szükségessít! a' középkor-létrehozta alkotmány mellynek paizsa alatt nyolcz századig nemzeti életet éltünk; sirba készül szállni, hagyományozván számunkra azon végintést miszerint a' nagy reformok útjára indulandók, ébren, dynamométre szemmel tartva, és óvakodólag lépünk azon küzdterre, mellyen a' többi nemzetekkel versenyt futandunk. Valljon a' küzdtéren babért aratunk-e? valljon kiküzdendő babér a' magyar homlokat ékesítend-e? valljon lesz-e elég erőnk a' már kiküzdött babért még nyolcz század hosszú során keresztül fejünkön megtartani? kérdések, mellyekre a' hazafi csak igenlőleg óhajt felelni és ámbár nem titok előtte, hogy az óhajtások országa még nem a' valóság országa, remélve mégis hiszi, miszerint a' fatum *) — „cuius prima lex est; stare decreto” rejtelmes könyvében irt imé' szavak. „mene, mene, tekel, upharsin” **) a' magyarra még nem alkalmazhatók, és hogy épen azért szent óhajtása valószínű fog.

*) Seneca: Term. kérdl.

**) Dániel V. f. 25. v.

Úgy látszik, hogy Machiavellinek e' szavai: „Isten az erősbbe tart” a' nemzetek történeteí' philosophiajából abstrahálvák. Úgy látszik, hogy Hobbesnek is e' mondata: „az erő győz” nem alaptalan; úgy látszik végre, hogy: az, kinek ereje nincs, annak — az ideologok szép elménczkedéseinek daczára — „in praxi” joga sincsen, mert míg a' jogának érvényt szerezni nem képes erőlen — elméleti jogáról elméletileg értekeznek, addig e' jogból származó gyümölcsöt egyharmadik nála erősebb ki mellett, „das Kanonische Recht” harezol; gyakorlatilag élvezi.

Mind ezekből logícailag foly hogy: a' — ha kell — eszközül is használandó „erő 's erősödés” azon czél, melly felé reformeri lépéseink jelenleg leginkább irányzandók. Ó institutioink alatt gyöngék valánk! ime azért, míg más számra nagyobb és már azért is erősebb nemzeti-ségek erkölcsi 's anyagi tekintetben hatalmas léptekkel öntudatilag előre haladtanak, addig mi erőtlenek csak sodortatánk, azokat tán soha el nem érendők! Reformáljuk tehát institutioinkat, de figyelmezve azon törvényekre, mellyek szerint a' nemzetek előrehaladnak, vesztelnek, vagy elenyésznek — reformáljuk! miszerint a' a' nyugo-teuropai szabad lábra állított, de állásunk 's jellemünkkel még is összhangzó institutiok alapján a' lehető legnagyobb erőt — mi — sine qua non conditioja az önálló nemzeti politika követhetésének — lehető legrövidebb idő alatt tulajdonunkká tehessük.

Meg kell jegyeznünk még, hogy a' reform csak az előmenetelnek következménye lehet; azért értsük meg egymást; — nem minden változtatás = reform, melly hogy végeredményileg kellő sükert szülhessen, lehetőleg teljes lehetőleg „concret” legyen, — a' „mezí terminí” mitsem érnek — fölkarolván mind azt, mi a' reformálandó tárggyal szoros viszonyban áll; az az, ha egyki okoknál fogva jónak látja a' b-vel viszonyló á-t kimondani, szükséges miszerint a' b-t is mondja ki; mert csak

efféle reform következtében üdvhozólag olvad össze a jelen, az emberi ész által fölmérhető jövővel, csak az ekként rendszerített concret reform teszi a' léteges, gyakorlati sükert ígérő kifejlést lehetségessé, és hozza létre. És ez épen az, mi a' józan reformer — ki az enthusiasmus sugallotta szavazattól, továbbá: a' praepotentia és politikai fanatismustól óvakodólag, soha olly lépést nem tesz, melly a' jövendőben teendő haladási lépteit fogná compromitálni, desorganizálni, — czéljaul tűz ki. Ekként

A' rend 's mérséklettel véghözvitt concret reform, a' nemzeti terményerőket fölébresztteni, és a' honpolgárnak munkája gyümölcsét annyira biztosítani fogja, hogy azt töle senki, törvény útján kívül, sem directe sem indirecte büntetlenül el nem vehetendi. A' concret reformnak további következménye leend: a' „vive legi civili conformiter“ szerinti éltünk által biztosítandó szabadság, melly a' törvénynek betűszerinti magyarázatában istápra találand; végül a' concret reformból keletkezett, és a' hasznosság elvének alapján kiengesztelt érdekeinken sarkalló solidaritásunk, hazafiságunkat, mellyet eddigelő a' rendszerint mitsem bizonyító költészeti lelkesedésünk csak mulékony 's hiú mámorra alakított, szilárdítván, minket erős 's azért önálló nemzetté teend.

D^o BALLAGI GÉZA

T A R T A L O M.

Figyelmeztetésül	5
Egy két szó az ügyvédekről	7

Ügyvédi Törvénykönyv.

I. Törvény. Ügyvéd kellékei	11
II. „ Összeférhetlenségek esetei	—
III. „ Joggyakornokság	12
IV. „ Ügyvédavatás	—
V. „ Ügyvéd jogai	13
VI. „ Ügyvéd kötelességei	14
VII. „ Ügyvédi associatio	15
VIII. „ Választások	16
IX. „ Országos ügyvédgyűlés	17
X. „ Országos ügyvédválasztmány	18
XI. „ Megyei ügyvédgyűlések	20
XII. „ Megyei ügyvédválasztmányok	—
XIII. „ Ügyvédtörvénykezés	21
XIV. „ Rendes pörút	23
XV. „ Sommás pörút	24
XVI. „ Fegyelmi büntetések	—
XVII. „ Ügyvédi pénztárak	25
Igazoló észrevételek	26
Végszó	34

TARTALOM

11	Ugyvédi kézikönyv	11
12	Ugyvédi kézikönyv	12
13	Ugyvédi kézikönyv	13
14	Ugyvédi kézikönyv	14
15	Ugyvédi kézikönyv	15
16	Ugyvédi kézikönyv	16
17	Ugyvédi kézikönyv	17
18	Ugyvédi kézikönyv	18
19	Ugyvédi kézikönyv	19
20	Ugyvédi kézikönyv	20
21	Ugyvédi kézikönyv	21
22	Ugyvédi kézikönyv	22
23	Ugyvédi kézikönyv	23
24	Ugyvédi kézikönyv	24
25	Ugyvédi kézikönyv	25
26	Ugyvédi kézikönyv	26
27	Ugyvédi kézikönyv	27
28	Ugyvédi kézikönyv	28
29	Ugyvédi kézikönyv	29
30	Ugyvédi kézikönyv	30
31	Ugyvédi kézikönyv	31
32	Ugyvédi kézikönyv	32
33	Ugyvédi kézikönyv	33
34	Ugyvédi kézikönyv	34
35	Ugyvédi kézikönyv	35
36	Ugyvédi kézikönyv	36
37	Ugyvédi kézikönyv	37
38	Ugyvédi kézikönyv	38
39	Ugyvédi kézikönyv	39
40	Ugyvédi kézikönyv	40

